

Тема на курса / Title of the course:

ЦИГАНИ / РОМА (ИСТОРИЯ, ТРАДИЦИИ, СЪВРЕМЕННОСТ) /

GYPSIES/ROMA (HISTORY, TRADITIONS, MODERN TIMES)

Лектор/Lecturer:

Доц. д-р Мила Маева

Секция „Балканска етнология“

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей - БАН

Assoc. Prof. Mila Maeva, PhD

Balkan Ethnology Department

Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum - BAS

Тел./ phone: 0878923083; e-mail: mila.maeva@iefem.bas.bg

Асистент/Assistant:

гл. ас. д-р Пламена Стоянова

Секция „Балканска етнология“

Assist. Prof. Plamena Stoyanova, PhD

Тел./phone: 0899223347; e-mail: flame1228@gmail.com

Хорариум / Academic Hours: 30 ч. / 30 hrs

Езици/ Languages: Български и английски / Bulgarian and English

Форма на изпит: писмен

Анотация:

Лекционният курс за докторанти представя в най-общи рамки историята и съвременното състояние на циганите (Рома и други цигански общности) в глобален мащаб, със специален акцент върху България. Дискутират са произходът и ранната история на циганите; разселването им по света, заселването им на Балканите и в Западна Европа и историческата съдба им през Средновековието; новите цигански миграции (XIX-XX в.) и съвременното им разпространение в различни страни. Също така е представена общата структура на хетерогенната циганска общност/общности и нейните етносоциални подразделения с техните основни етнокултурни

характеристики. Анализират се съществуващите различни модели на държавни политики по отношение на циганите в исторически план и съвременните им варианти, както и развитието на ромския неправителствен сектор. Ще се покажат и съвременните опити за конструиране на ромска "нация", както и търсенето на нови идентичности при други части от общността. Обучителната програма е ориентирана към докторантите по етнология, но едновременно с това той ще предлага познания, които могат да бъдат необходими и за докторанти от други специалности – история, фолклористика, антропология, социология, културология, политология и други.

Annotation:

The PhD training course presents in generalized and summarized form the main parameters of the history and contemporary dimensions of the Gypsies (Roma and other communities) worldwide, with special focus on Bulgaria. The origin and early history of the Gypsies, beginning of their migrations from the country of origin, their presence on the Balkans, migration to the Western Europe, their historical fate during the Middle ages, new migrations (19th and 20th centuries) and their contemporary distribution in various countries of the world are discussed. Also, the general structure of the heterogeneous Gypsy communities will be outlined and the main ethno-social subdivisions with their main ethno-cultural characteristics are presented. Different patterns of the state politics towards the Gypsies in history and nowadays, as well as to the Romani non-governmental sector are analysed. The contemporary attempts for construction of the "Roma Nation" will be presented as well as the processes of searching of the new identities among part of the Gypsy communities. The training program is oriented towards the PhD students in Ethnology, but together with that it will give fundamental knowledge, which can be used also for PhD students from wide range of other subjects in field of social sciences and humanities, and especially for History, Folklore Studies, and Social Anthropology, Sociology, Culturology, Political Sciences, etc.

Учебна програма / Training Program:

1. Произход, ранни миграции и разселване на циганите в Европа през Средновековието (2 ч.) / Origin, Early Migrations and Displacement of the Gypsies in Europe during the Middle Ages (2 hrs)
2. Циганите в Османската империя (2 ч.) / Gypsies in the Ottoman Empire (2 hrs)
3. Циганските общности на Балканите. Традиционни и съвременни характеристики (4 ч.) / Gypsy communities in the Balkans. Traditional and Contemporary Characteristics (4 hrs)
4. Държавни политики към циганите в Източна Европа (3 ч.) / State Policies towards the Gypsies in Eastern Europe (3 hrs)
5. Хетерогенност на ромите/ циганите в България, Румъния, Сърбия и Турция (4 ч.) / Heterogeneity of the Roma/ Gypsies in Bulgaria, Romania, Serbia and Turkey (4 hrs)

6. Етничност и идентичност на циганите в България (3 ч.) / Ethnicity and Identity of Gypsies in Bulgaria (3 hrs)
7. Религия на циганите на Балканите (3ч.) / Religion of the Gypsies in the Balkans (3 hrs)
8. Културно наследство на циганите в България (3 ч.) / Cultural heritage the Gypsies in Bulgaria (3 hrs)
9. Публичните образи на циганите в балканските страни (3 ч.) / The public images of the Gypsies in the Balkan countries (3 hrs)
10. Специфики на теренната работа сред циганите (3 ч.) Specifics of the field work among Gypsies (3 hrs)

Избрана литература/Selected literature:

Дечева, М. (2004) *Ме бала шукар, мо дикло лоло. Облеклото на циганите / рома в България*. София.

Еролова, Й. (2010) *Добруджа - граници и идентичности*. София: Парадигма.

Еролова, Й. и М. Славкова. (2013) *Религия, етничност и миграции на циганите в България*. София: Парадигма.

Ковачева, Л. (2015) *Съкровен свят. Празнично-обредна система на ромите в Средна Западна България*. София: Просвета.

Лиежоа, Ж.-П. *Роми, Цигани, Чергари*. София: Литавра, 1999.

Кючуков, Х. (2003) *Кратко описание на ромския език в България*. София: Делфи.

Кючуков, Х., Марушиакова, Е., Попов, В. (съст.) (2004) *Христоматия по ромска култура*. София: Иктус Принт.

Марушиакова, Е., Попов, В. (1993) *Циганите в България*. София: Клуб '90

Марушиакова, Е., Попов, В. (2000) *Циганите в Османската империя*. София: Литавра.

Марушиакова, Е., Попов, В. (2007) *Студии Романи*. т. 7. София: Парадигма.

Пейчева, Л. (1999) *Душата плаче - песен излиза*. София: Тер-Арт.

Славкова, М. (2007) *Циганите евангелисти в България*. София: Парадигма.

Стоянова, Пл. (2017) *Циганите в годините на социализма*. София: Парадигма.

Crowe, D. (1994) *A History of the Gypsies in Eastern Europe and Russia*. New York: St. Martin's Griffin.

Guy, W. (Ed.) (2001) *Between Past and Future: the Roma of Central and Eastern Europe*. Hatfield: University of Hertfordshire Press.

Kyuchukov, H. and W. New (eds). (2017) *Languages of Resistance: Ian Hancock's Contribution to Romani Studies*. Munich: Lincom.

Matras, Y. (2002) *Romani: A Linguistic Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

Marushiakova, E. et al. (eds.) (2001) *Identity Formation among Minorities in the Balkans: The cases of Roms, Egyptians and Ashkali in Kosovo*. Sofia: Minority Studies Society "Studii Romani".

Marushiakova, E., Popov, V. (2005) The Roma - a Nation without a State? Historical Background and Contemporary Tendencies. In: Burszta, W., Kamusella, T.,

Wojciechowski, S. (eds.) *Nationalismus Across the Globe: An overview of the nationalism*

of state-endowed and stateless nations, Poznan: School of Humanities and Journalism, 433-455.

Slavkova, M. (2018) Social and Religious Commitment of the Bulgarian Roma in Spain. *Local Economist*, 33.